UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Lxxiij. oste[n]dit qual[ite]r l[itte]r[a]e formate [et] dimissorie fiant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

H Ortamur xp̄ianitatem veſtrã iuxta ſctõꝝ canonũ inſtituta, vt in ecclĳs a vobis fũdatis aliũde veniẽs[a] pbr̄ non ſuſcipiat, niſi a veſtre fuerit eccl̃ie cõſecratus ep̄o, aut ab eo per commẽdatitias literas ſuſcipiatur.

I tem ex cõcilio antiocheno.

Abſqꝫ formata clerici peregrini non ſuſcipiantur.

N Ullum abſqꝫ formata (quã Greci ep̃lam dicũt) peregrinoꝝ[b] clericoꝝ ſuſcipi oportet. Diſtictio.lxxij.

D Imiſſorias[c] vo lr̃as ep̄s niſi rogatus non tribuat: ſicut ſtatutũ eſt i ſynodo habita Rome. V nde Leo papa ait.

Niſi eodẽ petente, nulli dimiſſorie litere preſtentur.

E Piſcopus ſubiecto ſibi ſacerdoti vel alĳ clerico niſi ab ipſo[d] poſtulatus[e] dimiſſorias non faciat: ne ouis quaſi perdita aut errãs inueniatur. I tem ex concilio Carthaginenſi.iiij. De eodem.

C Lericũ alienũ (niſi concedente ei⁹ ep̄o[f]) nemo audeat vel retinere vel promouere in eccleſia ſibi credita.

Clericoꝝ aũt[g] nomen etiã lectores ⁊ pſalmiſte et oſtiarĳ retinẽt. I tẽ ex cõci.mileuitano. In vna eccleſia ordinatus, in alia non ſuſcipiatur.

P Lacuit vt quicunqꝫ in vna eccleſia ſemel eligitur[h], ab alia eccl̃ia ad clericatũ nõ teneat. Diſtin.lxxiij.

Q Ualiter vero cõmẽdatitia vel dimiſſoria ſeu formata ep̃la facienda ſit, videndum eſt. debẽt nãqꝫ litere grece interponi in ea ep̃la, ⁊ nõ ſine cauſa. greca em̄ elementa literaꝝ numeros etiã exprimere, nullus q̇ vel tenuiter greci ſermonis notitiã habet, ignorat. Ne igit̃ in faciendis ep̃lis canonicis (quas mos latinus formatas vocat) aliqua fraus falſitatis temere preſumeret̃, hoc a patrib⁹.cccxviij. nicene cõgregatis ſaluberrime iuẽtũ eſt et ↄſtitutũ, vt formate ep̃le hãc calculationis ſeu ſupputationis habeãt rõnẽ, vt aſſumant̃ in ſupputationẽ prima greca elemẽta pr̃is et filĳ ⁊ ſp̃uſſancti, hoc eſt. π.υ.α. que elemẽta octogenariũ q̄dringenteſimũ et primũ ſignificãt numeros. petri q̄qꝫ apl̃i pria lr̃a.i.π. que numeruꝫ.lxxx. ſignificat. ei⁹ q̇ ſcribit ep̄i prima lr̃a: cui ſcribit̃ ſcd̃a: accipiẽtis tertia lr̃a: ciuitatis q̄ꝫ de qua ſcribit̃, q̄rta: et indictionis q̄cũqꝫ eſt id tp̄is.i. qui fuerit nũer⁹ aſſumat̃: atqꝫ ita his oĩbus grecis lr̃is q̄ (vt diximus) numeros exprimũt, in vnũ ductꝫ: vnã q̄cũqꝫ collecta fuerit ſummã ep̃la teneat. hãc qui ſuſcipit cũ oĩ cautela req̇rat expr̃ſſe: addat p̄terea ſeparatim in ep̃la etiã nonagenariũ et nonũ nũerũ q̇ ſm̄ greca elementa ſignificat Amen.

Exẽplar formate ep̃le q̄ in nicena ſynodo a.cccxviij. pr̃ib⁹ ſctã eſt.

I N noĩe pr̃is π. et filĳ. υ. et ſp̃uſſcti. α. Ualterio ſpireſis eccl̃ie ep̄o ego brocard⁹ ſctẽ vuarmaciẽ. eccl̃ie deuot⁹ greg͂ xp̄i famul⁹ in deo ſũme felicitatis btitudinẽ. Q ũ ſctã catholica eccl̃ia prõpta ſit ſeq̇ documẽta euãgelica q̄ dicũt. Qui recipit pphetã in noĩe pphete, mercedẽ pphete accipiet: ⁊ qui recipit iuſtũ in noĩe iuſti, mercedẽ iuſti accipiet ⁊c. ⁊ apl̃us iubeat hoſpitalitatẽ ſectari, et neceſſitatib⁹ virorũ ſctõꝝ cõicare: tñ pp eos q̇ cauteriatã hñt

H Ortamur. ¶ Ca[s]. Monet Augu. patronos ne aliquẽ clericũ in ſuis eccleſĳs eligãt, niſi fuerit ordinat⁹ ab epiſcopo in cuius dioceſi ſita eſt eccleſia: vel niſi recipiatur ab eo p literas cõmendatitias.

a ¶ Ueniens. hoc verũ eſt cũ ille qui clericũ preſentat, laic⁹ eſt: q̄a q̄ꝫdiu idoneus eſt in ſuo ep̄atu, non preſentabit extraneum. ep̄s em̄ vndecũqꝫ poſſet preſentare: vt.ſ.xvj.q̄.ij.ſi q̇s epiſcoporum.†

Clerici de dioceſi ſũt e͞xneis p̄ferendi.

b N ¶ Ullũ abſqꝫ. Peregrinoꝝ. Clerici peregrini large poſſũt appellari oẽs qui non ſunt de ep̄atu ordinãtis: ſiue ſint clerici, ſiue laici: q̄ nulli talium debent recipi ab aliquo ep̄o ad dignitatem vel ordines vel alia ſacramenta eccleſiaſtica. ſ. ea. diſt. per totũ. et ſpecialiter eo. titu. primatus. ⁊ hoc ex̄ de cleri. peregri. c. ĳ. ⁊. iĳ. Et q͛ oẽs tales dicant̃ peregrini et extranei, eſt arg. iĳ. q. vj. peregrina. vj. q̄. iĳ. c. j. et. ĳ. Ignoti dicũtur quorum origo, vita, ⁊ ſingularitas ſunt ignote ep̄o, non diſtincto ſint de eodem epiſcopatu, vel alio. xxiĳ. diſti. qñ. xlĳ. diſti. quieſcamus. verſi. ſi enim i clero ⁊c. Ar. ĳ. q. vĳ. querẽdum. verſic. quorum vita. ſcd̄ꝫ Ray. et Gof.

† q̄ꝫ nota. ex̄ q̇ tur. pa. ſignificaſti. ſꝫ quod. ſ̄ dictum eſt p io. p oĩa a lau. approbat̃ cui⁹ fuit iſta gl. ⁊ idẽ p oĩa ſẽtit Hu. et Ioã. de fan.

D Imiſſorias. ¶ Ca[s] Supra in proxi. diſtin. dictum eſt q͛ clericus alienus ſine literꝫ dimiſſorĳs vel commẽdatitĳs ſui epiſcopi et ſine ei⁹ licentia recipi non debet: ideo ſupponit hanc. lxxij. diſt. in qua oſtendit q͛ clerico non debet patere licentia ſine literis dimiſſorĳs: q̄s ep̄s non dꝫ dare niſi rogatus.

c ¶ Dimiſſorias. Hic depigit̃. lxxij. diſtin. Dixerat ſupra magiſter clericum ſine cõmendatitĳs literꝫ ſui ep̄i nõ eſſe recipiẽdũ. nũc oſtendit q͛ epiſcopus non debet eas dare niſi inſtãter rogatus.

d E ¶ Piſcopus. Niſi ab ipſo. ſcilꝫ q̇ eas habere deſiderat et poſtulat: ſicut cuꝫ quis tranſit in familiaꝫ alterius: vt ff. de adopt. l. ĳ. ſic ſ. lxx. diſt. ca. ĳ.

e ¶ Poſtulatus. Sunt em̄ quedam que nõ cõcedũtur niſi cum inſtantia vt palliũ. c. diſtinc. priſca. et apoſtoli. ĳ. q. vj. poſt appellationẽ. bene accedit ad hoc q̄a qui preeſt, parciſſime debet comeatũ dare. ff. de re mili. offi cium.

f C ¶ Lericum. Ep̄o. ſic C. de emanci. iubemus.

g ¶ Clericoꝝ autẽ. ſ. di. xxj. cleros. ergo et q̇ eos ſubeerat, icidit in canonem. xvĳ. q̄. iiĳ. ſi quis ſuadente.

h P ¶ Lacuit. Eligitur. † Ar. ex electiõe ius dicit̃ acq̇ri. † q̄dã tñ dicũt ſriũ ⁊ exponũt ſemel. i. pfecte ita q͛ affirmat⁹ ſit: ar. vĳ. q̄. ex̄ ꝺ of. dele. i lr̄is. ⁊ ẽt ſi nõdũ ẽ trãſlat⁹: vt eſt ar. ff. de iure dona. qui ſaxum.

Q ¶ Ualr. ¶ Ca[s]. Hic intitulatur. lxxiij. diſt. ne.

que in ſcholis nō legit: qz ea q̄ ibi ↄtinent, in deſuetudi-nē abierūt: nec mō locū hn̄t. ibi em̄ ↄtinet qualr̄ et q̄bus lr̄is vel grecis vel latinis formate debēt fieri: ſed nūc nō ſic fiūt: et iō qz in ea nulla vel modica vtilitas cōtinet, iō mēbranas occupare nō debet. xix. diſt. ſi romanorum.

tione aliquoꝝ q̄ nolūt ꝓmoueri: et tn̄ aliq̄ ſunt in eadem eccl'ia q̄ ꝓmoueri poſſunt: vt. j. e. c. vlt. Tūc autē dico neceſſitatē eſſe qn̄ eccl'ia indiget ꝓmotione aliquorum: nec alij ſunt in eccl'ia q̄ digne poſſint promoueri: vt. j. e. c. iiij. Si vis diſtinguere ſm̄ di. h. ſ. q̄s ſit promouēdus: dic ꝙ

Queritur. Hec diſ. diuidit i tres ptes: in quaꝝ prima ꝓbat magr̄ ꝙ clerici nō ſūt ad ordines cōpellēdi. Secunda ibi: Sane. Tertia ibi: Uerum. Jo. de fan.

Caſus. Supra in pluribꝰ locis facta eſt mētio de ꝓmotione clericorū. Sz qz clerici q̄nq3 nolūt ꝓmoueri: iō Grat. annectit hāc lxxiiij. diſtic. in qua q̄rit an aliq̄s inuitus ſit ꝓmouendꝰ. Et hoc ordine ꝓcedit. Prio probat ꝙ clerici inuiti ꝓmoueri nō debēt per duo p̄ma. c. poſtea ꝓbat ↄtriū: deinde ſolutionez dat. j. e. §. verum.

a Queritur. Hic depingitur. lxxiiij. diſt. in q̄ querit an q̄s inuitꝰ ſit ordinādus: ⁊ p̄ciſe ↄtinet in q̄buſdā. c. ꝙ nō: in q̄buſdā ꝙ ſic: vt ſcz de nolētibꝰ fiāt volētes. cum q̄nec aliq̄s vult ꝓmoueri, nec neceſſitas vel vtilitas eccl'ie exigat: nō eſt cogēdus: vt. j. e. c. j. ⁊. ij. Si autē neceſſitas eccleſie hoc exigit, cogit: iux̄ illud qđ habes. j. ea. c. iij. et iiij. et. xxiiij. q̄. iiij. diſplicet. ſi aūt exigat vtilitas eccl'ie tunc dz cogi: iux̄ id qđ habes. j. e. c. vlti. † Hec tn̄ diſtinctio vr̄ reprobari. j. e. c. epoꝝ. ⁊ extra đ eta. et q̄li. or. q̄ris. ⁊ iō dici p̄t oia hec referenda ad arbitriū iudicis. Preterea qn̄ dices ꝙ vtilitas ſit ⁊ nō neceſſitas: tūc dico vtilitatē eſſe tn̄ cū eccleſia idiget ꝓmo-

ſuā ↄſciētiā, dicētes ſe eē ſimplices, cuz ſint aſtutia diaboli repleti: ⁊ ꝓ ope pietatis dicūt ſe de loco ad locū trāſire, cum ſint fugitiui ſua malitia faciente: ⁊ dicūt ſe eſſe miniſterio ſacro iſertos, cū nō ſint: ſtatutū ē a p̄rib9 ſctis neminē clericū alienū et ignotū recipi ab aliq̄ ep̄o ⁊ ithronizari in ſua eccl'ia niſi hēat a ꝓprio ep̄o epl'am, q̄ in canonibꝰ noiatur formata.

Ideo notū facimꝰ p̄rnitati vr̄e ꝙ p̄ns fr̄ nr̄ haꝝ lr̄aꝝ portitor noie Hermānꝰ nō ꝓ ſua neq̄tia expulſꝰ eſt a nobꝭ: ſz poſtulātibꝰ fr̄ibꝰ eo ꝙ ex familia nr̄a fuit ⁊ nr̄ baptizatꝰ: fecimꝰ ei libertatē receptā i cornu altarꝭ canonice: ⁊ ordiauimꝰ eū ad g̃dū pbr̄ij. cui ēt has dimiſſorias ſiue cōmēdatitias lr̄as facimꝰ: et eū ad veſtrā dilectā fr̄nitatē dirigimꝰ, vt i vr̄a parochia ſub vr̄o ſacro regimine et defēſiōe ↄſiſtē valeat. Ego iq̄z brocardꝰ hūilis ep̄s i noie patris. π. ⁊ filij. υ. ⁊ ſpūſſacti. α ⁊ i vnitate ſctē eccl'ie i q̄ petro datū ē ius ligādi atq3 ſoluēdi abſoluo hermānū pbr̄z đ ciuitate vuarmacieſi idictiōe. x. et lniaz do vobꝭ ithronizādi eū i q̄cūq3 eccl'ia vultꝭ vr̄e ꝓchie. Hāc ergo epl'az grecꝭ lr̄is hic ide munire decreuimꝰ: ⁊ anulo nr̄e eccl'ie firmare cēſuimꝰ. fr̄nitatē vr̄az xp̄s nobis icolumē cōſeruet. αμην. Data vuarmacie idibꝰ martij āno dn̄ice incarnatiōis. M. ij. menſe. xij. indictione. x.

Incipit epl'a forata a. cccvīij. ep̄is ⁊ abbatibꝰ ↄſtātiopo. vīx̄ ep̄o edita.

Sanctiſſimo i xp̄o fr̄i ſūma dulcedīe charitatis āplectēdo A. illiꝰ ciuitatꝭ ep̄o. γ. illiꝰ eccl'ie p̄ſul ꝑpetue btitudinis optat in xp̄o ſalutē. π. υ. α. π. ς. ϐ. ε. υ. i. Decetero nouerit ſācta fraternitas veſtra ꝙ iſte clericus Hermānus noie nr̄a i ꝓchia inſtructꝰ ac detōſus, paruitatē noſtrā rogauit q̄tenus illi cōmēdatitias lr̄as ſcriberemꝰ q̄bꝰ vr̄e celſitudini cōmēdatꝰ, ſub tuitione vr̄i regimis degere poſſet. cuiꝰ volūtati cōſentiētes, ſm̄ canonicā authoritatē lr̄as et dimiſſorias dedimꝰ, ꝑ q̄s ipſi cōcedimus vt ſub vr̄o magiſterio diuine ſeruituti iſiſtēs, ſue ſuiat vtilitati: ⁊ vobis licētiā tribuimus, vt ſi dignū eū iudicaueritis, ad ſacros ordines ꝓmoueatis. cōmēdatū ergo eū cure vr̄e ſuſcipite: ⁊ nr̄is ex partibus abſolutū in veſtraꝝ ouiū numero cuſtodite. Quas lr̄as vt vigore ſitatꝭ firmate indubitāter a vobis ſuſcipiant, litteris grecis (vt canonica docet authoritas) cōfirmare ſatagimus. Sctā trinitas veſtrā btitudinē ad regimen ſctē ſue eccleſie ꝑpetualr̄ bn̄ valere cōcedat. † Uel ſic. † ꝙ candē ſummam exprimūt. Indictiōe. x. Cōtinet hec formata epl'a ſūmā nūeri. M. ccc. xv. γ. grecā in noie illiꝰ primā ponimꝰ: q̄a greci eā in q̄buſdaz locis ꝓ u conſonante ponunt: ſicut eſt απσσια. i. abſentia.

Diſtinctio. lxxiiij.

Queritur đ his clericis q̄ ab ep̄is ſuis ꝓmoueri cōtēnūt, an iuiti ſint ſublimādi, an nō. De his ita ſtatutum eſt in concilio Aurelianenſi.

Annue ſuſpenſioni ſubia-

ꝓmouēdus ad dignitatez cogit per ſubtractionē bn̄ficiorū. Alij dicūt ꝙ ꝑ attractionē etiaz corpis ad ordies: vt. j. j. q. vj. ca. vlti. viij. q. j. in ſcripturis. xxiij. q. iiij. diſplicet. ſi tn̄ ſit ſēp inuitꝰ, nō cogitur. xx. q. iij. p̄ns. j. e. ca. vbi. Inuitis em̄ nō ſūt dādi honores. ff. de decuri. l. ij. et iij. §. vi. Sed ꝓmouēdꝰ ad ordies vel honores ſuadente vtilitate, tm̄ cogit ſm̄ qđ habes. j. ea. c. vlti. ſ. ꝙ maiores ſunt luribꝰ bn̄ficijs honorandi: vt ibi dicet. Neceſſitate cogente, cogit ſuſpēſione ab offō j. e. ſi q̄. ⁊. c. placuit. in q̄ intelligo et priuationē bn̄ficij. regulariter enim vno ſubtracto, et reliquū eſt ſubtractū: vt. lxxxj. diſt. ſi q̄s āmodo. Credo tn̄ ꝙ debeat precedere ſuſpenſio ab offō, q̄ſi q̄dā excōicatio: quā ſi contēnit, ſequit bn̄ficij ſubtractio: vt. lx. diſti. inouamꝰ. xxiij. q. iiij. forte. Si ꝟo nec neceſſitas nec vtilitas exigit, non eſt cogendus: et ſi ep̄s eum cogat, vr̄ cā odij et igratitudis euz cogere. j. e. ep̄s. ⁊. c. geſta. q̄dā tn̄ volūt remouere diſtinctionē de neceſſitate et vtilitate. arg. eo. ep̄oꝝ. et dicūt ꝙ diuerſi canones diuerſas penas iponūt nolētibus ꝓmoueri: ⁊ eſt in arbitrio ep̄i quā iponat. Alr̄ tn̄ ſoluūt hec ↄtrietas ex de eta. et q̄l. q̄ris. Jo. Quicq̄d dicat

Honores non ſūt inuitis dandi.

Officio ſubtracto ſubtrahit bn̄ficiū.

q